

Enligt sändlista

Ändring av beslut om Ängelholms naturreservat i Valdemarsviks kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken att ändra syfte och föreskrifter för Ängelholms naturreservat på fastigheterna Andrakö 1:1 och Bondekrok 1:9.

Reservatet har den gräns som markerats på bifogad karta (bilaga 1).

Syfte och föreskrifter i Länsstyrelsens beslut för Ängelholms naturreservat daterade 28 april 1972, 1 december 1982 och 28 mars 2011 upphör att gälla då detta beslut vinner laga kraft.

Syftet med reservatet

Syftet med Ängelholms naturreservat är att bevara och vårda värdefulla naturmiljöer i ett i hög grad representativt skärgårdsområde, som olika slags skogs- och hävdmiljöer, hållmarker samt värdefulla vattenmiljöer. Reservatet ska bevara den biologiska mångfalden i form av det växt- och djurliv som är knutet till skärgårdens naturmiljöer. Syftet med naturreservatet bidrar till att utpekade livsmiljöer och arter enligt Natura 2000 uppnår eller bibehåller ett gynnsamt tillstånd.

Reservatet ska, med stor hänsyn till naturvärdena och den naturvårdsskötsel som krävs för att nå syftet med naturreservatet, tillgodose det rörliga friluftslivets behov att uppleva representativa skärgårdsmiljöer.

Syftet ska nås genom att öarna undantas från skogsbruk och annan exploatering. I barrskogsmiljöerna nås syftet främst genom intern dynamik, men mindre åtgärder som skogsbete och för att efterlikna skogsbrand och andra störningar kan bli aktuella. På delar som är beväxta med ädellövträd eller som är mer eller mindre öppna nås syftet genom hävd och skötsel av träd- och buskskikt. För att nå syftet för friluftslivet kan anordningar för friluftslivet bli aktuella.

Föreskrifter

A. Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det, utöver vad som annars gäller, inte tillåtet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning. Länsstyrelsen kan ge tillstånd för uppförande av erforderliga sanitära anordningar, ekonomibyggnad för yrkesfiske, skogs- eller jordbruk samt anläggning för det rörliga friluftslivet;
2. bedriva täkt, gräva, schakta, spränga, borra, dika, dränera, dämna, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning;
3. muddra eller rensa i vatten;
4. anlägga väg eller uppföra luftledning;
5. anordna upplag, med undantag för tillfälliga upplag som krävs för betesdrift;
6. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
7. upplåta mark för camping och husvagnsuppställning;
8. ändra florans eller faunans sammansättning genom införande av för området nya arter;
9. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra mineralämnen;
10. framföra fordon inom reservatets landområden med undantag för nödvändig körning vid jordbruksdrift av de hävdade miljöerna på Bondekrok 1:9.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken ägare, att utan ytterligare ersättning, och innehavare av särskild rätt till fastigheterna tåla att följande åtgärder, vidtas inom reservatet:

1. utmärkning av, och information om, reservatet;
2. skötsel på de öar som har hävdberoende miljöer i form av hamling av träd, hävd och stängsling, samt huggningar och röjningar för att bevara ljusöppna skogsbeten och öppna betes- och hållmarker;
3. skötsel på de öar som har skogsmiljöer och hållmarker utan hävdbehov i form av störningsefterhärmande åtgärder, som luckhuggningar och skapande av död ved,

markstörning eller naturvårdsbränning samt åtgärder vid massangrepp av skadeorganismer;

4. röjning av skär och små öar samt röjning av igenväxningsvegetation i öppna hållmarker;
5. dokumentation i form av uppföljning och inventeringar;
6. iordningställande av informationstavlor samt eldningsplatser.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, föreskriver Länsstyrelsen om rätten att färdas och vistas inom reservatet, att det utöver vad som annars gäller, inte är tillåtet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, spränga, gräva, rista, hacka eller måla;
2. samla ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
3. framföra motordrivet fordon inom reservatets landområden;
4. förtöja båt eller tälta längre tid än två dygn i följd på samma plats;
5. störa djurlivet genom att klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur med undantag av enstaka individer för artbestämning i vetenskapligt syfte;
6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur, undantag gäller för hund vid inom reservatet tillåten jakt samt för vallning av betesdjur;
7. spela upp musik/ljud på ett störande sätt;
8. göra upp eld annat än på av Länsstyrelsen iordninggjord eldningsplats.

Dessutom är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd

9. anordna tävlingar eller bedriva lägerverksamhet;
10. utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet.

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som Länsstyrelsen utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel och som framgår av föreskrifter B1-6.

Skötselplan

Skötselplanerna fastställda 1 december 1982 och 2 juni 1994 upphör att gälla då detta beslut vinner laga kraft. Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen de mål och riktlinjer som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen, bilaga 2.

Förvaltare för naturreservatet ska vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skäl för beslutet

Ny och förbättrad kunskap om reservatets natur- och kulturvärden, bland annat kopplat till att nå bevarandesyfte och –mål för Natura 2000, ger anledning till att ändra beslut och skötselplan för reservatet. Med ändrat syfte, föreskrifter och skötselplan stärks skyddet och det ges möjlighet till tillräcklig naturvårdsskötsel av hävdberoende miljöer och av skog som sakta har blivit tätare av gran efter att störningar som brand och bete upphört. Genom de ändringar som detta beslut innebär, inklusive bilagd skötselplan som rör hela naturreservatet, ges området ett tydligare och enhetligare skydd.

Ängelholms naturreservat består av ett antal öar, holmar och skär med typiska skärgårdsmiljöer som har höga naturvärden. Den norra delen på Andrakö 1:1 domineras av i princip orörda naturskogar av olika slag, från torra tallhällmarker till näringsrik granskog. Även på öarna i den södra delen på Bondekrok 1:9 finns naturskogspartier med magra tallskogar och mer närings- och kalkpåverkade barrskogar. Naturskogarna är rika på gamla träd och död ved samt hyser flertalet sällsynta arter som kräver att skogen undantas från skogsbruk, förutom att mindre naturvårdsskötsel behöver utföras för att bevara naturvärden kopplade till historiskt relativt ljusöppna skogar. Det har tidigare varit förbjudet med bete på den delen av reservatet som ligger på Andrakö 1:1. Historiskt sett har troligen merparten av öarna hävdats. Naturvärdena missgynnas inte av bete, snarare tvärtom, varför ett betesförbud är omotiverat och kan även vara i strid med syftet med naturreservatet.

I övrigt är Bondekroksdelen mer präglad av det gamla odlingslandskapets brukande genom betes- och slåtterhävd. Det har gett värdefulla hävdgynnade miljöer, både öppna och trädklädda, främst med ädellövträd och äldre tallar. Många arter, både typiska och mer sällsynta, som kräver hävd och mer eller mindre ljusöppna miljöer finns i dessa delar.

Ängelholms naturreservat ingår i sin helhet i riksintressena för Naturvärden, för Friluftslivet, för Kustturism och friluftsliv samt för Obruten kust. Bondekroksdelen ingår dessutom i riksintresse för Kulturmiljövården. Reservatet ingår även i Natura 2000-nätverket som också är riksintresse, se nedan.

Natura 2000

Reservatet ingår som en del i ett Natura 2000-område med namnet Sankt Anna och Gryts skärgårdar och sitekod SE0230055, som är utpekade enligt både Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet.

Följande habitat är utpekade enligt EU:s art- och habitatdirektiv inom den del av Natura 2000-området som reservatet omfattar:

1160 Stora vikar och grund
1170 Rev
1620 Skär och små öar i Östersjön (land och vattenmiljöer)
6270 Silikatgräsmarker
8220 Silikatbranter
8230 Hällmarkstorräng
9010 Taiga
9050 Näringsrik granskog
9070 Trädklädd betesmark

Följande arter är utpekade inom Natura 2000-området (oklart om de finns i Ängelholms naturreservat eller andra delar av Natura 2000):

Lucanus cervus Ekoxe
Halichoerus grypus Gråsäl
Vertigo angustior Smalgrynsnäck

Dessutom är platt spretmossa *Herzogiella turfæa* och grön sköldmossa *Buxbaumia viridis*, vilka är listade i art- och habitatdirektivets bilaga 2, funna inom reservatet, men inte utpekade ännu inom Natura 2000-området.

Följande fågelarter enligt EU:s fågeldirektivs bilaga 1 är utpekade i Natura 2000-området (troligen nyttjar inte alla den delen av Natura 2000-området som består av Ängelholms naturreservat):

Pandion haliaetus Fiskgjuse
Sterna hirundo Fisktärna
Sylvia nisoria Höksångare
Caprimulgus europæus Nattskära
Tetrao tetrix tetrix Orre
Aegolius funereus Pärluggla
Sterna paradisæa Silvertärna
Hydroprogne caspia Skräntärna
Dryocopus martius Spillkråka
Tetrao urogallus Tjäder
Lanius collurio Törnskata

Länsstyrelsen bedömer att Natura 2000-områdets tillstånd kommer att gynnas av de nya föreskrifterna och skötselplanen för naturreservatet och den skötsel som därav följer.

Lämplig användning av markområde

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska densamma tillämpas så att bland annat värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 3 kap. miljöbalken, prövat och funnit att de nya föreskrifterna för Ängelholms naturreservat är förenliga med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att beslutet inte strider mot gällande kommunal översiktsplan.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att de nya föreskrifterna för Ängelholms naturreservat inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning av påverkan av beslutet på allemansrätten

Länsstyrelsen ska enligt förordning om konsekvensutredning vid regelgivning 2007:1244, i den omfattning det behövs göra en konsekvensutredning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat. Länsstyrelsen gör bedömningen att de nya föreskrifterna inte medför negativa konsekvenser för vistelse och färd i naturreservatet. Ordningsföreskrifterna ska samtidigt leda till att reservatets nya syfte uppnås.

Miljökvalitetsmål och ekosystemtjänster

Ändringen av besluten för Ängelholms naturreservat är en del av uppfyllandet av miljökvalitetsmålen "Levande skogar", "Ett rikt odlingslandskap", "Hav i balans samt levande kust och skärgård" och "Ett rikt växt- och djurliv" om vilka Sveriges riksdag och regering beslutat. Länsstyrelsen bedömer att Ängelholms naturreservat bidrar med diverse ekosystemtjänster tack vare bevarande av biologisk mångfald och varierande miljöer med ett antal strukturer, som är basen för många ekosystemtjänster. Exempel på ekosystemtjänster är pollinering, fröspridning, nedbrytning av organiskt material (näringscykel), en fungerande artsammansättning för att motverka skadedjur och sjukdomar och mindre sårbarhet vid klimatförändringar. Dessutom bidrar reservatet till ekosystemtjänsterna rekreation och ekoturism, bevarande av kulturarv samt livsmedelsproduktion från betesdjur, vilda bär och matsvamp.

Ärendets handläggning

Dokumentation

De mycket höga naturvärdena inom Ängelholms naturreservat dokumenterades redan när Länsstyrelsen beslutade om att låta respektive del ingå i naturreservatet 1972 respektive 1982. Kunskapen har under åren byggts på vid flertalet fältbesök, bland annat vid skärgårdsinventeringen 2002 och fältbesök av flertalet större öar 2015.

Reservatsbildning och beslut om ändringar

Delen som ligger på Bondekrok 1:9 ingick enligt reservatsbeslutet 1972 utan att skogsbruket var reglerat och utan att ekonomisk ersättning då utbetalades till

markägarna. Länsstyrelsen och markägarna till Andrakö 1:1 kom överens om ekonomisk ersättning för intrånget i markanvändningen i samband med att beslut fattades 1982 om att låta Andrakö 1:1 ingå i naturreservatet. Ekonomisk ersättning utbetalades till markägarna av Bondekrok 1:9 år 2011 i samband med beslut om ändring av föreskrifter för den del av naturreservatet som rör Bondekrok 1:9.

I samband med översyn 2015 av skötselplanerna och vilka naturvårdsåtgärder som krävs för att bevara natur- och kulturvärdena konstaterade Länsstyrelsen att både beslut och skötselplaner behövde ändras. I samband med detta utarbetade Länsstyrelsen ett förslag till ett beslut med ändrat syfte och föreskrifter och en skötselplan, vilka är gemensamma för hela reservatet. Reservatsdelarna på de båda berörda fastigheterna, Bondekrok 1:9 och Andrakö 1:1, är av sådan karaktär och har sådana värden att det är motiverat att ha samma syfte och föreskrifter för respektive fastighetsdel som ingår i reservatet.

I samband med arbete med ändringar av beslutet uppmärksammades att det enligt fastighetsregistret finns en ledningsrätt (05-STA-1059.1) som berör Andrakö 1:1 och Bondekrok 1:9. Enligt sjökortet är en kabel markerad genom den del av Bondekrok 1:9 som ingår i reservatet. Vid kontakt med E.on, som är nuvarande ägare till denna ledningsrätt, meddelade E.on att det inte finns någon kabel genom reservatet idag, varför reservatet inte berörs av någon kabel som kan behöva underhåll.

Remissyttranden

Länsstyrelsen har remitterat förslag till beslut till markägare, djurägare, E.on, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten (HaV), Riksantikvarieämbetet, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Sjöfartsverket, Valdemarsviks kommun, Skogsstyrelsen (centralt samt Östergötlands distrikt) och Naturskyddsföreningens länsförbund.

Yttranden har inkommit från E.on och Sjöfartsverket, där båda anger att de inte har något att erinra mot förslaget. Valdemarsviks kommun anger i sitt yttrande att de avstår från att svara. SGU har inga synpunkter på ändringar i beslut och skötselplan, men vill bidra med kompletteringar och synpunkter angående den geologiska beskrivningen. HaV påpekar att syftesskrivningen i beslutet och skötselplanens plandel skiljer sig åt. HaV framför även att skötselplanens marina delar behöver utvecklas och inte bara hänvisa till bevarandeplanen för Natura 2000-området Sankt Anna och Gryts skärgårdar. I övrigt tillstyrker HaV förslaget till beslut och skötselplan.

Länsstyrelsens avvägning med avseende på remissyttranden

Skötselplanen har kompletterats med den geologiska beskrivningen som SGU föreslår.

Skötselplanen är justerad så att syftena stämmer överens och är enligt förslaget till beslut. Länsstyrelsen gör dock ingen komplettering av skötselplanens marina delar i dagsläget, utifrån bedömningen att det inte finns något skötselbehov. Länsstyrelsen bedömer att beslutets syfte, föreskrifter och Natura 2000-områdets bevarandeplan är tillräckliga.

Övrigt

Natura 2000

Livsmiljöer och arter som är utpekade enligt Natura 2000 ska uppnå eller bibehålla ett gynnsamt tillstånd. Detta innebär att verksamheter eller åtgärder som kan orsaka betydande påverkan på områdets livsmiljöer, och/eller störa arter i området, kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken.

Verksamheter som är direkt förenliga med områdets förvaltning och skötsel kräver ej tillstånd (7 kap. 28a §, andra stycket miljöbalken). Åtgärder enligt fastställd skötselplan kan dock kräva tillstånd.

Tillståndsprövning ska föregås av ett tidigt samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken. Om verksamheten eller åtgärden kräver en tillståndsprövning ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) bifogas tillståndshandlingarna (6 kap. 1 § miljöbalken). MKB:n ska belysa hur områdets utpekade livsmiljöer och arter påverkas.

Strandskydd

Större delen av reservatet är beläget inom område där strandskyddsbestämmelser gäller enligt 7 kap. miljöbalken.

Hur man överklagar

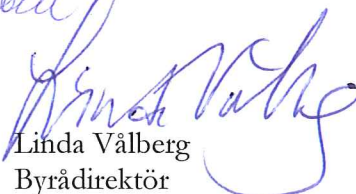
Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3 (Miljödepartementet). Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har, förutom undertecknade, naturvårdsdirektören Claes Svedlindh, funktionschef Emma Hagström, länsjurist Karin Fridell, lantbrukskonsulent Pia Martikainen och antikvarien Mattias Schönbeck deltagit.

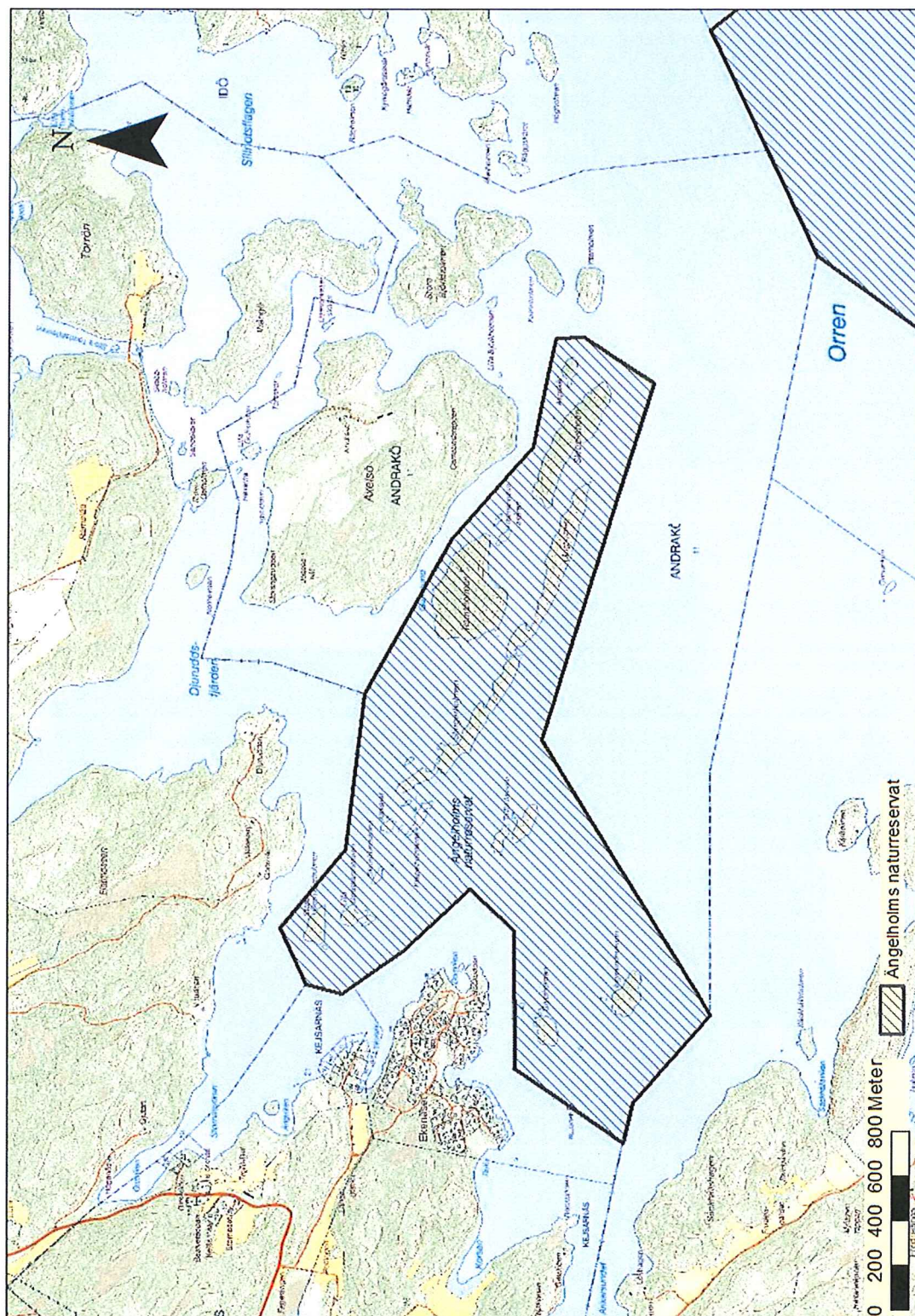
Kristina Zetterström
Länsråd

Linda Vålberg
Byrådirektör

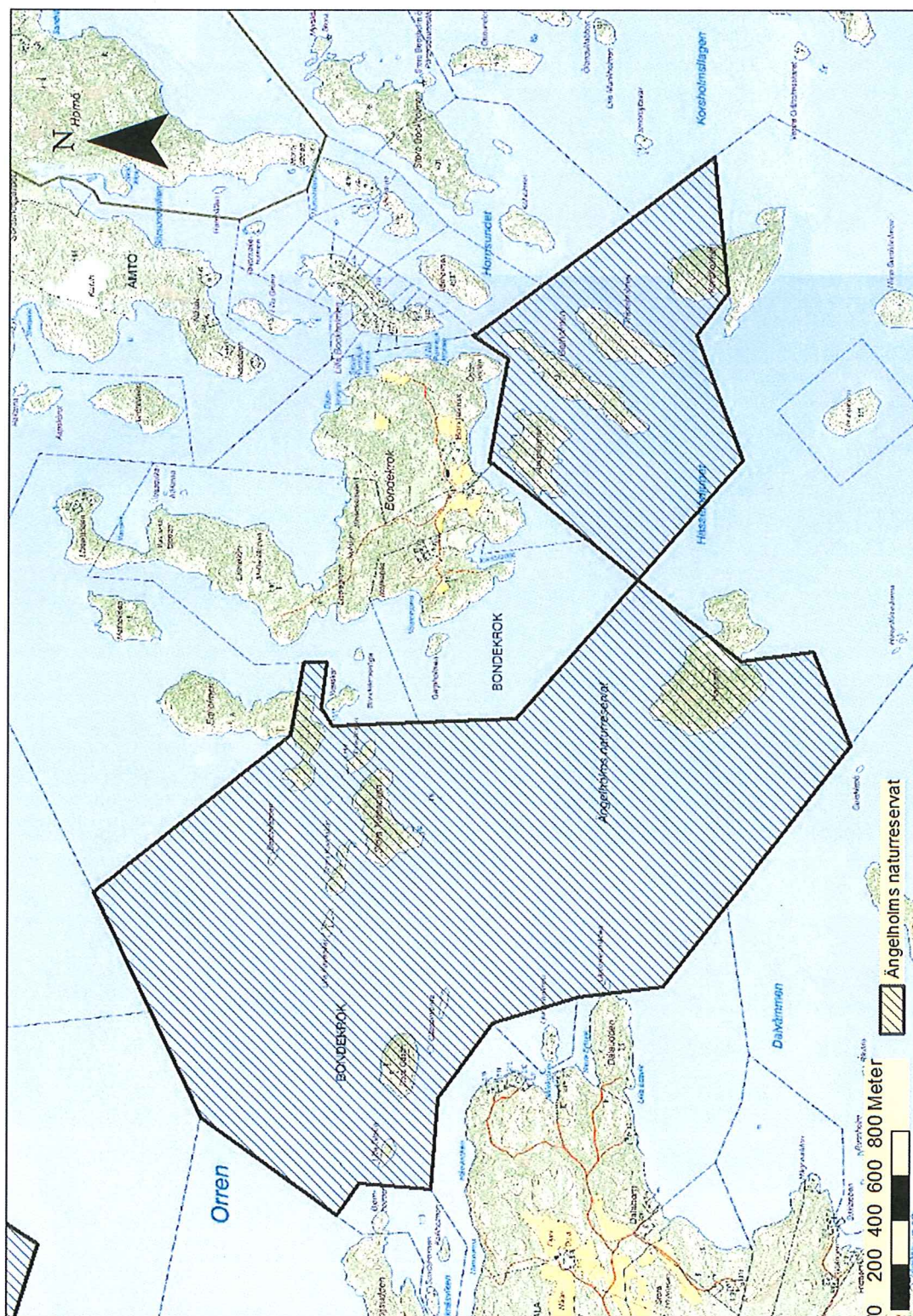
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Länsstyrelsen Östergötland © Lantmateriet © Naturvårdsverket

Karta 1 tillhörande Länsstyrelsens beslut för Ångelholms naturreservat beslutat 2016-06-02. Objektsnummer (NVR-id) 2001738, dnr 511-2516-16. Kartan visar norra delen av reservatet, som ligger på fastigheten Andrakö 1:1.

Länsstyrelsen Östergötland © Lantmäteriet © Naturvårdsverket

Karta 2 tillhörande Länsstyrelsens beslut för Ängelholms naturreservat beslutat 2016-06-02. Objektsnummer (NVR-id) 2001738, dnr 511-2516-16. Kartan visar södra delen av reservatet, som ligger på fastigheten Bondekrok 1:9.